התכלת פרק רביעי מנחות נא.

מסורת הש"ס

א) רש"י ברכות בכל הסוגיות דפ"ע יג"ל. ב) רש"ק מ"ז. ג) רש"ק מ"ג. ד) ר"ח ותוס' קאמר לו סלק. ה) [ריקמ"ל יד.]. ו) ויכון בספר קרבן אהרן דף עב מי' אל כל המנינים. ז) קמהדר הס"ד אם"כ אמ"ר ר' ישמעאל סיפ ומקמ"ל ליה ספיר מדינה דלר' ישמעאל אינה לתיפרך ספיר מנחת נדבה מי' קרא הס"ד אמ"כ ד"ה דלא לקבוע מי' מנחות הס"ד אמ"כ ד"ה לא נרוך מי' מחנה הס"ד אמ"כ ד"ה הכא מי' כלי הס"ד. ח) ר"ק. ט) ר"ש ר' ר"ק עד מחנה. י) כי' ותלכרכא מי' מחה יוסף הס"ד אמ"כ ד"ה ומד אלא אמר מי' הכר אמר קרא נמי לא נרוך דמדינא נפקא הס"ד וכ"ל אמ"כ ד"ה הכל אמר מהא מנחת פרים ואילים דאמ"נ דלהוסיף הוא לא הייק אלא שני לוגין לעשרון ואלמיכה קרא הס"ד אמ"כ ד"ה הכל אמר ר"ש אלא נרוך קרא מין דמיקמית להוסיף ומלי דפרסם מיהו מנחת פרים ואילים דנין מנחה מי'. יא) ר"ל ר"ל ורבי ישמעאל. ל) ר"ש רבי ישמעאל. מ) ר"ש הכל אמר ר' אמאן. נ) ר"ל דנקטינה פשיטא לה מ) [לקמן ק.]. ס) ר"ש ומכ"ב אמרי' כפוף ב' שני הלחם ומא דאמרינן הכם כחול אמנמינהו דקא אמי ליה אמר מי' יקדם כגלי איפסיל בלינה לפי מי' ר"ש.

תורה אור השלם

1. על מחבת בשמן תעשה מרבכת תביאנה תפיני מנחת פתים תהיה תפירה ריח ניחח ליי:
ויקרא ו יד
2. זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליי ביום המשח אתו עשירית האפה סלת מנחה תמיד מחציתה בבקר ומחציתה בערב: ויקרא ו יג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבא וכי' שאינו כלי שרת על מנחן: (ב) ר"ת נמנמת וכי' לתוספ' הוא הס"ד ואמ"כ ד"ה תדיר דמחמיתן וכי' יעומאה הס"ד אמ"כ מ"ה יחיד המיתין יכי' הוכח הס"ד אמ"כ מ"ה לבונה מנחת וכי' נאות מצה הס"ד ותיתן תדיר הוכה מיומאה שבת יחיד נגלי עצמה לגוזה נמחה: (ג) ר"ה מנמנת נפקי יכי' הן הנקר מנחה אלא: (ד) ר"ת הדר וכי' שמן והדר מלי למיפרך:

גליון הש"ס

גמ' מחבת בלשר שבעונה בל"ל. ע' לקמן דף סב ע"א מוספות ד"ה וכשהיה:

רבינו גרשום

כמנחת תמידין שדוחה את השבת דכתיב בה במועדו. מלמד שטעונה כלי שרת דהייגו מחבת ואי אפי לה מאתמול איפסילה בלינה דכל דבר שקרב בכלי נפסל בלינה חוץ מלחם הפנים: בשמן להוסיף לה שמן יותר ממנחת נדבה וקאמר לקמן היכי משמע האי בשמן להוסיף: במנחת כבשים שלשת לוגין לעשרון דכתיב ביה רביעית ההין דהיינו ג' לוגין. מנחת כבשים היינו תמידים: מנחת נדבה. כגון מנחת מחבת ומרחשת. שהיא באה [יחיד] בגלל עצמה בלא זבח ושעונה לבונה כדאמרי לקמן מנחת כבשים של תמיד אין תמיד בא כשל יחיד: הרי היא לך במנחת תמידין שעריכה ג' לוגין. תבש"ט סימן תמיד ותוכה. דדוחה שבת וטומאה. יג"ל סימן. יחיד בכלל

עצמה לבונה: וריבה במנחת כבשים שמן יותר ממנחת נדבה ט) והכי קאמר בשמן להוסיף לה שמן אליביה דר' שמעון [היא] דקתני ר"ש אומר ריבה כאן שמן ב) והכי משמע דריבה דהא לקבוע לא צריך. ובדינא מאן קא מהדר ר' ישמעאל הילכך ליכא (למיפר) [למיקש] והדר תני נאמר כאן שמן וכו' דאי ר' ישמעאל הוא דקא מהדר ולא ר' שמעון. ור"א היינו ר' ישמעאל) דאם לא כתב שמן הוה אמינא דיהיו הכיתין כמנחת חוטא כלא שמן אע"ג דכתיב בה מחבת להכי איצטריך בשמן לקבוע לה שמן ולא להוסיף: הדר א"ר ישמעאל וליהוי נמי דלקבוע אתא ואפי' הכי להוסיף ניתי מדינא ולא אתיא ואצרכא קרא דקתני ר' ישמעאל אומר מנחת תמיד הרי היא כמנחת תמידין. רבא אמר בשמן להוסיף לה שמן ודינא קא מהדר כולה (ר' ר"ש דיא) ועד שלא יאמר בשמן כלומר שאפי' לא נאמר בשמן יש לי בדין להוסיף לה שמן ודן דינא (ר"ש):

ט) תוס' ל"ל מאן מנח בשמן לשיפוף ר"ש היא. הא דקאמר בשמן לשיפוף וכו'. כ) נמל"ל והכי משמע ליה בשמן ליגיעת אמאי הא לקבוע וכו'. תמיד ואתא ר' שמעון למיכר ראי להוסיף ולא לקבוע ואיני יודע כמה אתא מנחת פרים ואילים דאע"ג דלהוסיף הוא לא תיית אלא שני לוגין לעשרון ואצרכא קרא מולה מנחת פרים ואתא ר' שמעון למיכר ראי קרא כיון דמרקמת לה להוסיף והאי היהיו במנחת פרים ואילים דנין מנחת: ס) מאתמול הייאך מקרש ליפסל ר"ל דהתם שאיכת מים. גליון ולכבא לפרש יגרנה בלילה בכלי חול דאין מצוה למלאות בכלי קדש ואם צריך לצרות בכלי חול לכן לן למלאות בכלי קרש אדרבה נגאי הוא לעשות כן שלא לצורך מיהו קשה דהתם משמע דאי כלי שרת אינם מקרשים אלא לדעת תקנה ולשאחשוב שלא לקרש הכלי ראיאה מאתמול ר"ל כיון דמחבת כתיב בקרא כלי שרת הוא ומקרש שלא מדעת לשון מורי רבינו רמצוה לעשות [במחבת] א"כ מצוה כמי כן לחשב שיקרש (דא"כ) [ראל"כ] למאי הילכתא אצרך רחמנא כלי אבל אחם [אין] מצוה וא"ג לחשב. תו"ת: עפ נוזנא אמרי' סוף שתי הלחם. והא דאמרי' בפ' שתי הלחם:

הרי היא לך במנחת תמידין. דכתיב גבי שבת (במדבר כח) על עולת התמיד ופסח נמי גמרינן מועדו מועדו מתמיד תימה [ב] דלמד מן הלמד הוי ונרלה דגלויי מילתא בעלמא הוא: **אפי' לה מאתמול איפסלה בלינה.** מימה דכסוף רבי ישמעאל (לקמן דף עב:) מרבינן שתי הלחם מדכתיב מועדי ה' הכתוב קבע מועד אחד לכולן ומסיק שתי הלחם לתפייה וקסבר תנור מקדש ואי אפי לה מאתמול איפסלה בלינה ואפ"ה בעי קרא ו"ל דה"א דאפי' לה בתנור חול אכל הכא כתיב מתנה על כרחו ומימה דה"ל לא בעי אלא לתפייה אבל הקטרה פשיטא ליה דדמי ובכל קרבנות בעינן קרא כדפי' לעיל לשחיטתן ולהקטרה ומה הלד לא לפינן אפילו מעומר ושתי הלחם שכן באים עמהם מיני דמים ו"ל ג) דבי קטרה פשיטא להו דבעינן לו מתעשה אפי' בשבת כתנא דבי רבי ישמעאל מו מהרי היא לך במנחת תמידין דדרים אבי דשיליה אבי פירקא (דף נ.). דרים ליה רבא גופיה ומימה היכי מוכח דאי אפי לה מאתמול איפסלה בלינה הא כלי שרת אין מקדשין אלא בזמנן דא"כ אפי' אם איכלה לה לאר מאתמול סאי איכסת לן דא לאר דמנו הוא עד לסחר ר"ל דמ"מ מוכח שפיר דדחוה [את השבת דאי] אינן דוחה אם השבת אלא שצריך לאפות מע"ש א"כ הרי ליה דמנו ואיפסל לה בלינה וא"ת דלשלקי אדעתייהו דלא מקרש להן כלי ולא ליפסלו בלינה [דהא כלי שרת אינן מקרש אלא לדעת כדמשמע בפ' לולב ובדבה כדהנן כמעשהו בחול כו' עד שלא לדעת ר"ל דשאני הכא כיון דכתיב על מחבת בשמן צריך דעת לקדש בכלי. ותקשה [מורי למה לין] על מחבת בשמן ללמד דשעונה כלי תיפוק ליה לפי שהיה בה שמן והוא היה נמדר בלוג ומדות הלת ודאי נתקדשו ותיתן דאי לאר קרא על מחבת בשמן [הוי אפינא] דלא הוי נמדר בלוג של קרש אלא כלוג דחולין כדי שלא היפסל בלינה: [ולשון תו"ת] איפסל בלינה קשה איך יפסול בלינה הלא אין כלי שרת מקרש אלא בזמנן וכ"ת אין מקרשין ליקרב אבל מקרשין ליפסל הא מנחת בפ' המזבח מקרש (דף פ"ח) דאפי' ליפסל אין מקרשין וכ"ת דמפסל משום לילה דהוי מיום שלאחריו ואין מחוסר זמן לבו ביום ומאי דחוקא שלקנו בלילה ולמחר יחזירנו והכי פריך לגבי לחם הפנים לכי סמי לילה לבי שמשי לקדוש ולפסול ומשני בשקדם ושלקו ר"ל כמחוב התוס' [ע"ב]: ד) דגין ג"ל מ"ל השני יודין האחרונים נמחק: ה) היכא יין נמחק: ו) כמנחת תמיד. ותיבות מה מנחת תמידין ג' לוגין לעשרון אף זו ג' לוגין לעשרון נמחק: ז) חיבות ואילו לא נאמר קאמר נמחק: ח) מהדר אמר רב הונא בריה דרב יהושע ר' ישמעאל כנו של ר"כ"ב היא: ט) לקבוע לה שמן: י) ויש אומרים לקבוע ותיבות או אינו אלא נמחק: יא) חיבות סולת מנחת תמיד כדפסיים ר' ישמעאל מילתא רבה נמחק: יב) רבא אמר כולה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא היא הו"ק: יג) מחבת. כמנחת מחבת דמיא. או אינו אלא לקבוע לה שמן דאי לא כתב רחמנא בשמן ה"א תיהוי כמנחת חוטא הדר אמר תיהוי נמי לקבוע לה שמן תיתי מדינא ודן דינא ולא אתיא ליה ואצרכא קרא יא) סולת מנחה תמיד כדמסיים רבי ישמעאל מילתיה רבה יג) אמר כולה ר"ש [ואילו לא נאמר קאמר] וה"ק בשמן להוסיף לה שמן דאי לקבוע לה שמן לא צריך כיון דכתיב בה על מחבת יג) כמחבת דמיא ועד שלא יאמר בשמן יש לי בדין ודן דינא לא אתיא ליה ואצרכא בשמן הדר אמר תיהוי כמנחת פרים יד) ואילים הדר אמר דנין מנחה

רבא אמר על מחבת מלמד שעטונה כלי. שרת מ"ד) (הוא) ולפי' מודלו בחלי עשרון שאינו (א) נמסח על כרחן לפייתו מיהא כמחבת כלי שרת הוא: מ"ד [ומי לה מאתמול ליה בלינה]. דלפי' מנחות מעקדשו בכלי נפסלו בלינה במסכת מעילה (דף ט.): ה"ג **ונאמר כמנחת כבשים שמן.** (שמות כט) ועשרון סלת בלול בשמן כתיב רובע ההין וכמנחת יז) נסכי תמיד כתיב. ליגמ"ל מחריגא ונאמר במנחת נסכים שמן והיינו הך: **ג' לוגין לעשרון.** דלובע ההין יח) ג' לוגין ההין י"ב לוגין: **כמנחת נדבה נאמר.** (ויקרא ב) ולקח עליה שמן מה להלן לוג אחד כלאמר לקמן (דף פח.) למנחה ולוג שמן(ב). ולקמן פריך והיכי מלי למידייניה ממנחת נדבה הא הכא כתיב בשמן להוסיף והיינו שמן דהתם לאו להוסיף הוא יט) (ג): דתמיתין בחין תמיד בנקר ובערב ומנחת נסכים בחין עמיד עם התמיד. מנחת נדבה לא תמיד שבת וטומאה דכל קרבן שאין ב) לה זמן קבוע אינה דוחה שבת וטומאה: תמיתין מנחת יחיד היא ונאה בגלל עצמה שאין באה עם הזבח: מנחת נסכים אינה טעונה לבונה כפ' כל המנחות נאות בא) (לקמן ד' עט.): בב) תדיר מוכה עומאה שבת בג) יחיד גגל עצמה לבונה: **רבי ישמעאל אומר.** הומיל ולא אמיי מדינא מיתי מקבל סלת מנחה תמיד דכתיב בתחיתין: **ריבה כאן.** כדאמרן לעיל בשמן להוסיף לה שמן וריבה במנחת נסכים שמן ג' לוגין לעשרון דהיינו דכמנחת נדבה ליכא אלא לוג: **במנחת נסכי פרים ואילים.** ג' לוגין לעשרון דכתיב בפרשה שלא לך [במדבר טו] והקריב על כן הכבר בד) (ג) סלת שלשה עשרונים בלול בשמן חלי ההין דהיינו ו' לוגין שתים לעשרון ואמיל כתיב [שם] לאיל תעשה מנחה סלת שני עשרונים בלול בשמן שלישית ההין דהיינו ד' לוגין שתים לעשרון: **והדר מני נאמר כאן שמן ונאמר במנחת נדבה שמן.** (ד) ו) והיכי מלי למיפרך בה] והא שמן דנדבה לאו להוסיף הוא אלא לקבוע לה שמן והאי בשמן להוסיף הוא לקבוע לא צריך כדמפרש לקמן: ז) **[מאן תנא בשמן להוסיף ר"ש היא.** דאמר בסיפא ריבה כאן שמן כו' כז) ויליפינן לטעמיה מדינא דריבה כאן שמן. ולר' שמעון ליכא למיפרך גילף ממנחת נדבה משום דהאי להוסיף ונדבה לקבוע והא דלא מיימא כרישא משום דרבי ישמעאל אפקיה ממאי דאמר להוסיף הוא: **ודינא.** דמנחת נדבה מאן מקבל לה דר' שמעון נפקא ליה ספיר מדינא בתרא: **ר' ישמעאל.** ומיהו קאמר לו כלך לדרבי ישמעאל אינה למיפרך גילף גילף ממנחת נדבה דהא לדידיה תרוייהו לקבוע ולא להוסיף ואיתקריע קרא: ח) **(כולה.** רישא ר"י אמר והכי קאמר רישא בשמן להוסיף לה שמן וכ"ל קאמר ליה: **דמי לקבוע לה.** לוג שמן כשאר מנחות לא צריך דכיון דכתיב על מחבת ממילא ידענא דצריכה שמן בתחילה כאומו כלי: **הדר אמר ר"י וליהוי נמי לקבוע.** כדאמרת אמאי נפקא ליה מדינא נאמר כאן שמן כו': **ודן דינא ולא אתיא ליה.** משום דפרכינן כלך לדרך זו דנין יג"ל מיג"ל יט) כו': **ואצרכא קרא סלת מנחה תמיד.** ואתא ר"ש למימר דל"ל קרא כיון דמוקמת לה להוסיף: **כולה.** רישא עד דכי ישמעאל אמר ואצרכא קרא סלת מנחה תמיד אתא רבי שמעון למימר ודאי אינה יודע כמה יוסיף הדר אמר קרא נמי לא צריך דמדינא בתרא נפקא: **וה"ק רישא בשמן להוסיף לה שמן.** כ) ור' שמעון קאמר לה דאי לקבוע לה לוג שמן כשאר מנחות לא צריך דכיון דכתיב על מחבת ממילא ידענא דצריכה שמן בתחילה: **הדר אמר** כ) **רבי שמעון פסח כמנחת פרים ואילים.** דלקמן על גב דלהוסיף הוא לא תיית אלא שני לוגין לעשרון כא) **הדר אמר הא דפרכת מיהו מנחת פרים ואילים דנין מנחה**

עין משפט נר מצוה

קמו א מי' פ"ע מהלי תמידין ומוספין הלכה יח:
קמח ב ג מי' פ"ב מהלי מעה"ק הל' כ:

שיטה מקובצת

א) הרי היא לו: ב) שטעונה כלי. עיין תוס' דף סג ע"א. ג) איפסל ליה בלינה. משמע מאחר דאיכא האי סברא אין צריך קרא לדרוחות את השבת ותימה בפ' ר' ישמעאל (ר' עב ע"ב) מצריך [רבי] קרא לשתי הלחם לדוחות את השבת [אפיהן ומסיק קסבר] התנור מקדש אע"ג דאית ליה נמי האי סברא דהכא דאי אפי לה כו' הו"ל גבי פסח מצריך קרא בפסח שני דדחי שבת אע"ג דאית ביה נמי [דאי סברא] דאיפסלו בלינה אחר שחיטה לכך צריך לזבר דהכא נמי אקראי לגיל סמיך וא"ת אמאי אינעבדיה תו דאי סברא כיון דמקיש מקרא ר"ל דמקרא לא [הוה שמעינן] דצריכי פנים אלא בהקטרה אבל שאר עשיות כגון לישה ועריכה ואפיה לא הוי ידענא דצריך פנים לכן איצטריך דאי סברא דהכא לאשמעינן [דבכל העשיות] בעי פנים וא"ת הא כלי שרת אינן מקרשין אלא בזמנן דא"כ אפי' אם איכלה הרי ליה דמנו ואיפסל לה בלינה וא"ת דשלקי אדעתייהו דלא מקרש להן כלי ולא ליפסלו בלינה [דהא כלי שרת אינן מקרש אלא לדעת כדמשמע בפ' לולב ובדבה כדהנן כמעשהו בחול כו' עד שלא לדעת ר"ל דשאני הכא כיון דכתיב על מחבת בשמן צריך דעת לקדש בכלי. ותקשה [מורי למה לין] על מחבת בשמן ללמד דשעונה כלי תיפוק ליה לפי שהיה בה שמן והוא היה נמדר בלוג ומדות הלת ודאי נתקדשו ותיתן דאי לאר קרא על מחבת בשמן [הוי אפינא] דלא הוי נמדר בלוג של קרש אלא כלוג דחולין כדי שלא היפסל בלינה: [ולשון תו"ת] איפסל בלינה קשה איך יפסול בלינה הלא אין כלי שרת מקרש אלא בזמנן וכ"ת אין מקרשין ליקרב אבל מקרשין ליפסל הא מנחת בפ' המזבח מקרש (דף פ"ח) דאפי' ליפסל אין מקרשין וכ"ת דמפסל משום לילה דהוי מיום שלאחריו ואין מחוסר זמן לבו ביום ומאי דחוקא שלקנו בלילה ולמחר יחזירנו והכי פריך לגבי לחם הפנים לכי סמי לילה לבי שמשי לקדוש ולפסול ומשני בשקדם ושלקו ר"ל כמחוב התוס' [ע"ב]: ד) דגין ג"ל מ"ל השני יודין האחרונים נמחק: ה) היכא יין נמחק: ו) כמנחת תמיד. ותיבות מה מנחת תמידין ג' לוגין לעשרון אף זו ג' לוגין לעשרון נמחק: ז) חיבות ואילו לא נאמר קאמר נמחק: ח) מהדר אמר רב הונא בריה דרב יהושע ר' ישמעאל כנו של ר"כ"ב היא: ט) לקבוע לה שמן: י) ויש אומרים לקבוע ותיבות או אינו אלא נמחק: יא) חיבות סולת מנחת תמיד כדמסיים ר' ישמעאל מילתא רבה נמחק: יב) רבא אמר כולה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא היא הו"ק: יג) מחבת. כמנחת מחבת דמיא. או אינו אלא לקבוע לה שמן דאי לא כתב רחמנא בשמן ה"א תיהוי כמנחת חוטא הדר אמר תיהוי נמי דלקבוע לה הוא שמן תיתי מדינא ודן דינא ולא אתיא ליה ואצרכא קרא יא) סולת מנחה תמיד כדמסיים ר' ישמעאל מילתיה רבה יג) אמר כולה ר"ש [ואילו לא נאמר קאמר] וה"ק בשמן להוסיף לה שמן דאי לקבוע לה שמן לא צריך כיון דכתיב בה על מחבת יג) כמחבת דמיא ועד שלא יאמר בשמן יש לי בדין ודן דינא לא אתיא ליה ואצרכא בשמן הדר אמר תיהוי כמנחת פרים יד) ואילים הדר אמר דנין מנחה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com